

O PREZENTARE GENERALĂ A LEGISLAȚIEI UE VIITOARE PRIVIND PROTECȚIA NATURII

- Reglementarea speciilor invazive
- Protecția pădurilor
- Legea privind restaurarea naturii

JUDr. Vojtěch Vomáčka, Ph.D., LL.M.



Legislația europeană și românească privind protecția naturii
8 octombrie 2024
București, România

1

REGLEMENTAREA SPECIILOR INVAZIVE

Speciile alogene invazive constituie una dintre principalele amenințări la adresa biodiversității și a serviciilor ecosistemelor aferente, cu precădere în cazul ecosistemelor izolate din punct de vedere geografic și evolutiv, cum ar fi cele din insulele de dimensiuni reduse. Riscurile pe care le presupun astfel de specii se pot agrava ca urmare a intensificării activităților de comerț global, transport, turism și a schimbărilor climatice.

Regulamentul cu privire la speciile alogene invazive (Regulamentul (UE) nr. 1143/2014):

- = Un set de măsuri de implementat la nivelul întregii UE în privința speciilor alogene invazive.
- Conținut de bază: lista speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune (lista Uniunii).
- Speciile incluse pe această listă sunt supuse prevederilor din Regulament. Ele cuprind restricții privind păstrarea, importul, vânzarea, reproducerea, creșterea și eliberarea de specii invazive alogene în mediul înconjurător.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/574 de **specificare a formatelor tehnice pentru raportarea** de către statele membre
Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/1203 **pentru actualizarea** listei speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune
Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1262 pentru actualizarea listei speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune
Regulamentul delegat (UE) 2018/968 referitor la **evaluarea riscurilor** în ceea ce privește speciile alogene invazive
Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/1263 de actualizare a listei speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune
Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1141 de adoptare a unei liste a speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune
Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/145 de adoptare a **formatului documentului care servește drept dovadă a eliberării**



2

REGLEMENTAREA SPECIILOR INVAZIVE

Statele Membre au obligația

- de a acționa asupra căilor de introducere neintenționată (**prevenție**)

Art. 7: Speciile alogene invazive de interes pentru Uniune nu trebuie, în mod intenționat, să fie aduse pe teritoriul UE, să fie ținute, crescute, transportate, introduse pe piață, utilizate sau să facă obiectul unor schimburi, sau să fie eliberate în mediu. Statele membre iau toate măsurile necesare pentru a preveni introducerea sau răspândirea neintenționată, inclusiv, după caz, prin neglijență gravă, a speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune.

Art. 8: un sistem de autorizații care să permită unităților să efectueze cercetări sau conservare ex situ în ceea ce privește speciile alogene invazive de interes pentru Uniune

Art. 9: autorizarea în situații excepționale, din rațiuni de interes public

- de a lua măsuri pentru detectarea timpurie și eradicarea rapidă a acestor specii
- de a **gestiona speciile care sunt deja larg răspândite pe teritoriul lor**

Articolul 13 (Planuri de acțiune privind căile de introducere a speciilor alogene invazive):

*în termen de 18 luni de la adoptarea listei Uniunii, o analiză cuprinzătoare a căilor de introducere și răspândire neintenționată a speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune, cel puțin pe teritoriul lor + Sistemul de supraveghere (Art. 14), **implementare în 3 ani** + Restaurarea ecosistemelor deteriorate (Art. 20)*



3

Directiva împotriva infracțiunilor de mediu (2024/1203)

Articolul 3 (Infracțiuni)

2. Statele membre se asigură că următoarele fapte constituie infracțiuni în cazul în care sunt contrare legii și sunt săvârșite cu intenție:

(r) **aducerea pe teritoriul Uniunii, introducerea pe piață**, deținerea, creșterea, transportarea, utilizarea, schimbul, permiterea reproducerii, creșterea sau cultivarea, eliberarea în mediu sau răspândirea de specii alogene invazive de interes pentru Uniune, în cazul în care fapta încalcă:

(i) **restricțiile prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1143/2014** al Parlamentului European și al Consiliului (37) și provoacă sau este susceptibilă să provoace decesul unei persoane sau vătămarea gravă a unei persoane sau daune semnificative calității aerului, a solului sau a apei ori daune semnificative unui ecosistem, animalelor sau plantelor; sau

(ii) **o condiție a autorizației emise în temeiul articolului 8** sau a autorizației acordate în temeiul articolului 9 din Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 și provoacă sau este susceptibilă să provoace decesul unei persoane sau vătămarea gravă a unei persoane sau daune semnificative calității aerului, a solului sau a apei ori daune semnificative unui ecosistem, animalelor sau plantelor;



4

REGULAMENTUL PRIVIND SPECIILE INVAZIVE – ARIA DE ACOPERIRE

- toate speciile alogene invazive
 - Excepții: OMG, acvacultură, agenți patogeni care provoacă boli ale animalelor
 - **'specii alogene invazive'** înseamnă specii alogene despre a căror introducere sau răspândire s-a constatat că amenință sau au un efect dăunător asupra biodiversității și serviciilor ecosistemice aferente;
 - **'specie alogenă invazivă de interes pentru Uniune'** înseamnă o specie alogenă invazivă al cărei efect dăunător a fost considerat ca necesitând desfășurarea unei acțiuni concertate la nivelul Uniunii în temeiul articolului 4 alineatul (3);
 - **'specie alogenă invazivă de interes pentru un stat membru'** înseamnă o specie alogenă invazivă, alta decât speciile alogene invazive de interes pentru Uniune, pentru care un stat membru consideră, pe baza dovezilor științifice, că efectul dăunător al eliberării și răspândirii, chiar dacă nu este stabilit cu certitudine, este important pentru teritoriul său sau pentru o parte a acestuia și impune adoptarea de măsuri la nivelul statului membru respectiv;
- Cea de a treia actualizare a listei Uniunii a intrat în vigoare pe 2 august 2022
- Comisia Europeană și Statele Membre pot propune includerea unor specii suplimentare pe lista Uniunii, conform Articolului 4(4) din Regulament, precum și o evaluare a riscurilor.
 - Evaluările de risc propuse sunt mai întâi analizate de Forumul științific.
 - Propunerile bazate pe evaluări de risc care primesc aviz pozitiv din partea forumului științific sunt înaintate Comitetului pentru specii alogene invazive.
 - Ținând cont de această opinie, Comisia transmite propunerea finală pentru actualizarea listei Uniunii de către Comitetul SAI. Orice actualizare a listei Uniunii trebuie să aibă avizul pozitiv al Comitetului SAI.
- **88 de specii alogene invazive sunt reglementate strict**
 - **47 de specii de animale de interes pentru Uniune**
 - **41 de specii de plante de interes pentru Uniune**

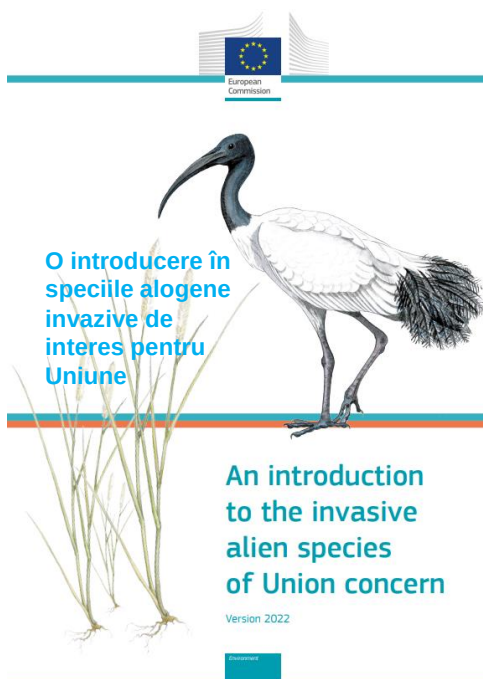


5

SPECII INVAZIVE

Broșura cuprinde o scurtă descriere a tuturor speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune, oferind rezumate informale, fără caracter tehnic, despre originea acestor specii, distribuția lor actuală în Uniunea Europeană, modul în care amenință ele biodiversitatea și cum vor ajuta restricțiile actuale la reducerea impactului negativ al acestor specii.

<https://circabc.europa.eu/ui/group/4cd6cb36-b0f1-4db4-915e-65cd29067f49/library/79885406-e439-4961-ab2e-717191190f34/details>



6

REGULAMENTUL PRIVIND SPECIILE INVAZIVE - ROMÂNIA

Specii de interes pentru Uniunea Europeană:

- 8 sunt deja prezente (două specii de plante *Cabomba caroliniana* și *Heracleum sosnowskyi*, două crustacee *Orconectes limosus* și *Eriocheir sinensis*, două specii de pești *Pseudorasbora parva* și *Perccottus glenii*, o reptilă *Trachemys scripta* și un mamifer *Myocastor coypus*)
- 2 prezintă un risc potențial pentru România în viitor: *Lithobates catesbeianus* și *Procyon lotor* pot deveni în curând invadatori în România.

Transylv. Rev. Syst. Ecol. Res. 19.3 (2017), "The Wetlands Diversity"

93

ALIEN SPECIES OF EU CONCERN IN ROMANIA

Paulina ANASTASIU*, Cristina PREDA**, Doru BĂNĂDUC*** and Dan COGĂLNICEANU**

(SPECII ALOGENE DE INTERES PENTRU ROMÂNIA)



7

Cabomba caroliniana
Heracleum sosnowskyi
Orconectes limosus
Eriocheir sinensis
Pseudorasbora parva
Perccottus glenii
Trachemys scripta
Myocastor coypus

Lithobates catesbeianus
Procyon lotor

Procyon lotor
 Raccoon



8

REGULAMENTUL PRIVIND SPECIILE INVAZIVE – IMPLEMENTARE

2021: Primul raport

- În primul raport se constată faptul că Regulamentul își atinge obiectivele – măsurile de prevenire și gestionare, împărțirea informațiilor și conștientizarea problemei s-au îmbunătățit.
- Implementarea reprezintă o provocare din mai multe puncte de vedere.

Orientări:

Identification guide for customs on invasive alien species of Union concern

<https://circabc.europa.eu/w/browse/0606f9b8-b567-4f53-9bc8-76e7800f0971>

Identification guide for surveillance on invasive alien species of Union concern

<https://circabc.europa.eu/w/browse/0606f9b8-b567-4f53-9bc8-76e7800f0971>

Categories of pathways of introduction and spread of IAS:

<https://circabc.europa.eu/w/browse/591f53bc-346c-43ee-9647-a0f69c59fc6d>

Prioritising Pathways of Introduction and Pathway Action Plans

<https://circabc.europa.eu/w/browse/e5fb36ec-5208-47ec-82e1-17eda95c0fc2>

Legal provisions on soil import

<https://circabc.europa.eu/ui/group/4cd6cb36-b0f1-4db4-915e-65cd29067f49/library/96fbf64a-c3e8-49ab-bb5f-efb6cdc16e85/details>



9

REGULAMENTUL PRIVIND SPECIILE INVAZIVE – IMPLEMENTARE

Instrumente:

Rețeaua europeană de informare cu privire la speciile alogene (EASIN)

Platformă online de informare cu privire la speciile alogene invazive, pentru a ajuta la implementarea politicii UE.

<https://easin.jrc.ec.europa.eu/>

Instrument pentru identificarea și cartarea speciilor

Bază de date care permite căutarea speciilor alogene aflate în prezent pe Lista Uniunii în Europa și distribuția acestora.

<https://easin.jrc.ec.europa.eu/spexplorer/>

Sistem de notificare SAI

Pentru ca țările UE să informeze Comisia cu privire la observările recente de SAI de interes pentru Uniune și la măsurile întreprinse.

<https://easin.jrc.ec.europa.eu/notsys>

Aplicația europeană pentru specii alogene invazive

Permite europenilor să ajute la monitorizarea speciilor alogene invazive din regiunea proprie și să devină 'cercetători voluntari' ('citizen scientists') – Google Play/App Store



10

PROTEJAREA PĂDURILOR ÎN LEGISLAȚIA EUROPEANĂ

PARTE DIN NATURA 2000

C-441/17 – Comisia v Polonia (*Białowieża Forest*)

C-661/20 – Comisia v Slovacia (*Protection du Grand tétras*)

Aproximativ 300.000 de hectare de pădure din România apar ca situri în Natura 2000 în timp ce specii protejate precum carnivorele mari, barza neagră, bufnițele, ciocănitorele, lilieci și insectele depind de acestea pentru a supraviețui.

PARTE DIN EXPLOATAREA TERENURILOR ȘI PROTECȚIA CLIMATICĂ

Regulamentul privind exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură (LULUCF)

- țintele naționale obligatorii privind eliminarea netă de dioxid de carbon în sectorul exploatarei terenurilor
- Statele Membre au obligația de a-și alinia planurile proprii la aceste ținte, promovând practicile sustenabile de gestionare a terenurilor și schemele de cultură a carbonului.

TĂIEREA ILEGALĂ DE ARBORI ȘI COMERȚUL ASOCIAT

- Politica definită în 2003 prin Planul de acțiune privind aplicarea legislației în domeniul forestier, guvernanta și schimburile comerciale (FLEGT). Principalele țări și regiuni vizate de acest plan de acțiune sunt Africa Centrală, America de Sud Tropicală și Asia de Sud-Est (=aproape 60% din fondul forestier al lumii care furnizează o mare parte din lemnul comercializat pe plan internațional).

Unele specii de arbori exotici, nu toate, sunt protejate prin **CITES**. Totuși, de multe ori, importurile de specii listate se regăsesc printre cele mai frecvente din Statele Membre. Printre arborii exotici protejați în CITES se numără:

Dalbergia: Multe specii de Dalbergia, inclusiv trandafir (Dalbergia latifolia) și abanos (Dalbergia nigra) sunt protejate conform Anexelor I și II.

Santalum: lemnul de santal (*Santalum album*) este protejat prin Anexa II.



11

REGULAMENTUL UE PRIVIND LEMNUL ȘI PRODUSELE DIN LEMN ȘI REGULAMENTUL PRIVIND DEFRIȘĂRILE

Așa cum se specifică în **Strategia UE 2030 privind pădurile**, care urmează **Pactului Verde - European Green Deal (2020)**, UE dorește să asigure, printre altele, faptul că produsele consumate în cadrul UE nu contribuie la **deșpădurirea globală**. Noua strategie forestieră a UE pentru 2030 este una dintre inițiativele emblematice ale Pactului Verde European fundamentat pe strategia UE 2030 privind biodiversitatea.

- Așa cum a fost prevăzut în Planul de acțiune FLEGT UE din 2003, UE a adoptat în 2010 noua legislație denumită **Regulamentul UE privind lemnul și produsele din lemn (EUTR 995/2010)**.
- Până în iulie 2015, 24 dintre cele 28 de state membre ale Uniunii Europene au implementat acest regulament. CE a emis notificări de pre-constatare a neîndeplinirii obligațiilor în cazul celorlalte 4 state (Grecia, Ungaria, România și Spania).
- Recent, Regulamentul EUTR a fost abrogat prin Regulamentul (UE) 2023/1115 privind anumite produse asociate cu defrișările și degradarea pădurilor – **EUDR - Regulamentul privind combaterea defrișării și a degradării pădurilor**.
- Începând cu 30 decembrie 2024 se vor aplica articolele-cheie din EUDR, cu o scurtă perioadă de pregătire și adaptare. Micro-întreprinderile și întreprinderile mici vor avea o perioadă de adaptare mai lungă și vor beneficia și de o serie de alte prevederi specifice.
- Până atunci se aplică EUTR.



12

REGULAMENTUL UE PRIVIND COMBATERICA DEFRIȘĂRII (EUDR)

- Operatorii și comercianții care introduc pe piața UE sau exportă din UE mărfuri precum **soia, bovine, ulei de palmier, lemn, cacao, cafea sau cauciuc** trebuie să poată demonstra că produsele nu provin din zone recent despădurite și nu au contribuit la degradarea pădurilor.
- Bunurile relevante trebuie de asemenea să fie acoperite printr-o declarație de diligență și să fie produse în conformitate cu legile locale aplicabile.
- Nu include 'furaj combinat' în Anexa mărfurilor și produselor relevante, ceea ce înseamnă că introducerea furajelor combinate pe piața UE este exclusă din aria de acoperire a prevederilor EUDR.
- Bunurile produse pe teritoriul UE sunt supuse aceluiași cerințe precum cele produse în afara UE. Regulamentul EUDR se aplică produselor enumerate în Anexa I, indiferent dacă sunt importate sau produse în UE.
- De exemplu, **o companie din UE care produce ciocolată** (cod 1806 în Anexa I) va avea obligațiile prevăzute în EUDR, chiar dacă pudra de cacao folosită a fost introdusă pe piață anterior și a îndeplinit toate cerințele de diligență. Spre deosebire, dacă **o companie din UE produce săpun** – care nu se regăsește în Anexa I – aceasta nu va fi supusă obligațiilor din Regulament, chiar dacă săpunul conține ulei de palmier.



15

REGULAMENTUL UE PRIVIND COMBATERICA DEFRIȘĂRII (EUDR)

Scopul regulilor noi

- Să evite ca achiziționarea, utilizarea și consumul produselor aflate în listă de către europeni să contribuie la defrișarea și degradarea pădurilor pe teritoriul UE și la nivel global;
- Să reducă emisiile de carbon cauzate de producerea și consumul mărfurilor în cauză în UE cu cel puțin 32 milioane de tone pe an;
- Să reglementeze defrișările cauzate de extinderea agriculturii pentru producerea mărfurilor aflate în aria de acoperire a regulamentului, precum și degradarea pădurilor.

Acordurile de parteneriat voluntar (VPA) și Cooperare bilaterală

- UE a intensificat și colaborarea cu alte țări consumatoare și procesatoare, pentru rezolvarea tăierilor ilegale de arbori. Cu China de exemplu, UE a semnat în 2009 un Mecanism Bilateral de Coordonare în domeniul aplicării legislației în domeniul forestier și guvernantei (FLEG). Acesta permite Chinei și UE să acționeze împreună pentru a stopa tăierea ilegală de arbori și comerțul cu lemn ilegal la nivel global. În fiecare an au loc întâlniri pentru împărtășirea informațiilor cu privire la politici, discuții privind interesele reciproce și aprobarea planurilor de lucru anuale.
- Acordurile de parteneriat voluntar (VPA) dintre UE și țările partenere au scopul de a asigura importul în UE doar al lemnului tăiat legal.
- Semnat cu Ghana, Republica Congo, Camerun, Indonezia, Republica Africa Centrală, Liberia și Vietnam, negocieri cu Honduras și Guyana, Coasta de Fildeș, Republica Democratică Congo, Gabon, Laos, Malaiezia și



16

LEGISLAȚIA PRIVIND RESTAURAREA NATURII – Regulamentul (UE) 2024/1991 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2024

- element central al Strategiei UE cu privire la Biodiversitate (în UE, 81% dintre habitate se află într-o stare necorespunzătoare – cerința de a extinde suprafețele protejate la 30% și de a proteja strict 10% din suprafață)
- **stabilește ținte obligatorii pentru restaurarea ecosistemelor degradate**, în special cele care au cel mai mare potențial de captare și stocare a carbonului și de a preveni și reduce impactul dezastrelor naturale.
- ar trebui ca aceste măsuri să acopere cel puțin 20% din suprafețele terestre și maritime ale UE până în 2030, iar în cele din urmă toate ecosistemele care necesită restaurare, până în 2050.

Poziția țărilor privind legea restaurării naturii

Legea nu are prea multe țări care să o sprijine în acest moment

Consiliul European trebuie să încheie înțelegerea acum!

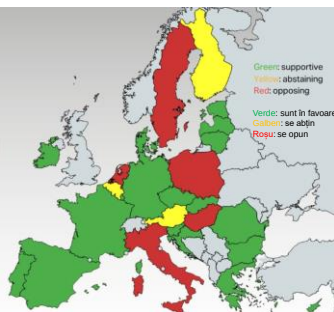


EU countries' current position on the Nature Restoration Law

The law doesn't have enough countries supporting it at the moment

The EU Council must seal the deal now!

#RESTORENATURE



(Sursa: ClientEarth)

17

LEGISLAȚIA PRIVIND RESTAURAREA NATURII

Obiective specifice:

- **Obiective fundamentate pe legislația existentă** (pentru zone umede, păduri, pajiști, râuri și lacuri, tufărișuri, habitate stâncoase și habitate de dune) – îmbunătățirea și restabilirea biodiversității habitatelor pe scară largă, precum și readucerea populațiilor de specii prin îmbunătățirea și extinderea habitatelor acestora.
- **Insecte polenizatoare** – inversarea declinului polenizatorilor până în 2030 și înregistrarea unui trend crescător pentru populațiile polenizatoare, printr-o metodologie dedicată monitorizării periodice a polenizatorilor.
- **Ecosisteme forestiere** – înregistrarea unui trend crescător pentru lemnul mort pe picior și lemnul mort căzut, structura plurienă a pădurilor, conectivitatea pădurilor, abundența păsărilor comune specifice pădurilor și stocul de carbon organic.
- **Ecosisteme urbane** – zero pierdere netă a spațiilor urbane verzi și a acoperirii cu arbori și o creștere constantă a suprafeței totale a acestora din 2030.
- **Ecosisteme agricole** – creștere pentru fluturii de câmp și păsările specifice terenurilor agricole, stocul de carbon organic din solurile minerale cultivate și ponderea terenurilor agricole cu elemente de peisaj de mare diversitate; restaurarea turbăriilor drenate utilizate în scop agricol.
- **Ecosisteme marine** – restabilizarea habitatelor marine și anume straturi de iarbă mare sau sedimente care aduc beneficii esențiale, inclusiv pentru atenuarea schimbărilor climatice și restaurarea habitatelor speciilor marine reprezentative precum delfinul și bibanul, rechinul și păsările marine.
- **Conectivitatea râurilor** – identificarea și înlăturarea barierelor care împiedică conectivitatea apelor de suprafață, astfel încât cel puțin 25.000 km de râuri să revină la o stare de curgere liberă, până în 2030.



18

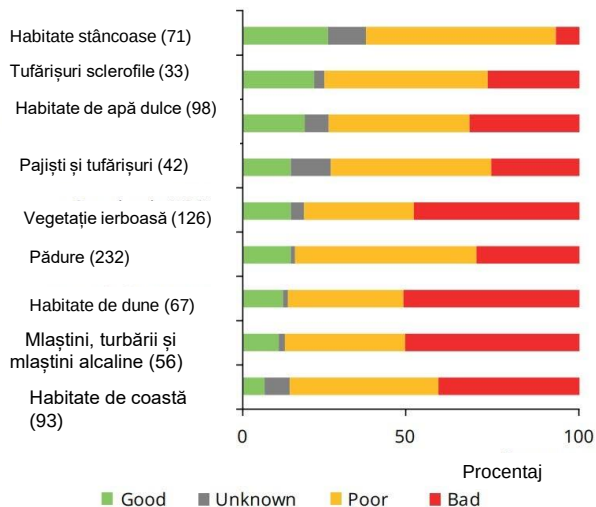
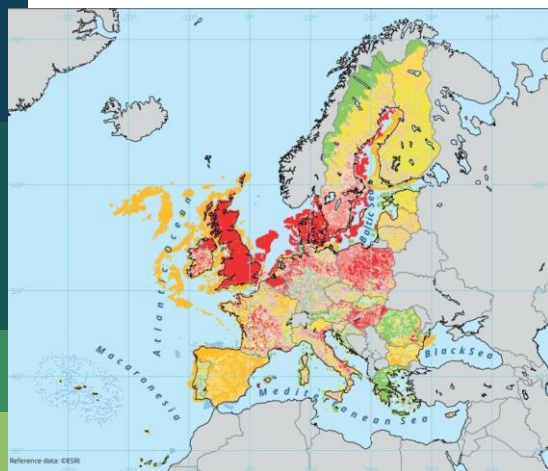
LEGISLAȚIA PRIVIND RESTAURAREA NATURII - IMPLEMENTARE

- Țările UE sunt așteptate să transmită către Comisie **planuri naționale de restaurare**, în termen de doi ani de la intrarea în vigoare a Regulamentului (așadar până la jumătatea anului 2026), în care să evidențieze și felul în care vor îndeplini obiectivele cerute.
- Țările trebuie de asemenea să monitorizeze și să raporteze progresul realizat.
- Agenția Europeană de Mediu va întocmi rapoarte tehnice periodice pentru evidențierea gradului de îndeplinire a obiectivelor.
- La rândul ei, Comisia va raporta Parlamentului European și Consiliului progresul implementării legislației privind restaurarea naturii.
- Legislația prevede că statele UE ar trebui – până în 2030 – să acorde prioritate, “după caz”, măsurilor de restaurare a habitatelor care “nu sunt într-o stare bună” și se regăsesc pe suprafețe aflate în situri Natura 2000 – o rețea UE de arii protejate unde se află specii și ecosisteme cu grad de risc.
- Statele membre vor alege ce anume, unde anume și cum anume vor restaura, iar planurile naționale de restaurare se vor însuma obiectivelor.
- S-au făcut concesii semnificative, inclusiv introducerea unui mecanism de frânare de urgență care oferă posibilitatea de a întrerupe implementarea legii pe o perioadă de cel mult un an. În plus, cerința de prevenire a degradării a fost semnificativ diminuată.



19

LEGISLAȚIA PRIVIND RESTAURAREA NATURII - PROVOCĂRI



(Sursa: EEA)



20

SPRINGER LINK
Log in

Find a journal Publish with us Track your research

Search

🛒 Cart

[Home](#) > [Deforming the Reform](#) > Chapter

Romania's Nature Conservation Reform: A Surprising Convergence with European Law in Response to Societal Concerns

Chapter | Open Access | First Online: 22 September 2022
pp 151–182 | [Cite this chapter](#)

● You have full access to this open access chapter

Book PDF

Book EPUB



**Deforming
the
Reform**

Liana Martin-Russu

"România se confruntă cu multiple provocări legate de implementarea Directivelor privind protejerea naturii"

"Comisia a declanșat procedura de infringement, solicitând României să oprească tăierile ilegale de arbori. De asemenea, cerem României să implementeze în mod corespunzător Regulamentul UE privind lemnul și produsele din lemn (EUTR), care interzice operatorilor să producă și să comercializeze pe piața europeană produse din lemn tăiat ilegal și îi obligă să respecte Directivele privind mediul natural."




VĂ MULȚUMESC PENTRU ATENȚIE!

vomacka@mail.muni.cz